

Posudek bakalářské práce

Drahovzalová, Michala, *Reflexe referenda a změny ústavy v Bělorusku roku 2004 v českém tisku*

Bakalářská práce

FF UK, Ústav východoevropských studií

Praha 2012, 56 s. rkp.

Bakalářská práce Michaly Drahovzalové je nejen analýzou ohlasu referenda, vedoucího ke změně běloruské ústavy v roce 2004, v českém tisku, jak napovídá název práce, ale širším pojednáním o běloruských dějinách přibližně od osmdesátých let 20. století do přelomových událostí roku 2004. Opírá se o poměrně slušnou heuristickou základnu, uvážíme-li že kvalitních studií o současných běloruských dějinách nebylo napsáno příliš mnoho, což platí i pro ohlas v českých novinách a časopisech. Druhá, v podstatě deskriptivní kapitola, rozebírající klíčové události běloruských dějin přibližně od Gorbačovovy éry, je založena v první řadě na knihách anglicky píšících autorů (byť mezi nimi najdeme i některé kriticky smýšlející Bělorusy či příslušníky bývalého Sovětského svazu), což je vzhledem k povaze běloruského režimu a oficiálním postojům ruských politiků pochopitelné, i tak se nicméně domnívám, že by měl pohled badatelů z Běloruska nebo minimálně z bývalého Sovětského svazu být do této analýzy více zahrnut (nebo by autorka měla alespoň zdůvodnit, proč je pomíjí). Domnívám se, že vnitřní diskuse mezi veskrze kritickým pohledem západních politologů a předpokládanou opačnou reflexí prorežimních autorů či umírněnějším postojem ruských analytiků by Drahovzalovou podnítila k méně popisnému zpracování novodobých běloruských dějin. Podobnou připomínku mám i k třetí kapitole, již by jistě pomohla komparace s běloruským tiskem, který by mohl obohatit monolitický kritický západní pohled o nové rozměry.

Úvodní kratičká „metodologická“ kapitola, která možná mohla být součástí druhé části, je velmi chytrou a poučenou politologickou úvahou nad povahou současného běloruského politického režimu – autorka v ní definuje základní pojmy a navzdory jisté skepsi ohledně přesného vymezení režimu se asi oprávněně přiklání k charakteristice běloruského státu jako autoritativního či nedemokratického spíše než totalitního. Navzdory výše zmíněné kritické poznámce k druhé kapitole je nesporné, že Drahovzalová předložila velmi kvalitní popis

zásadních politických událostí vedoucích k nástupu Alexandra Lukašenka, ke konsolidaci jeho moci, k upevňování autoritativního režimu a ke změně ústavy v referendu v roce 2004. První i druhá kapitola vytvářejí poučený vstup pro vlastní cíl Drahovzalové studie – reflexi běloruského referenda z roku 2004. Navzdory předchozí výtce, že komparace s běloruským tiskem by její pohled obohatila a autorka by mohla rozvíjet další zajímavé roviny běloruských událostí roku 2004, je zároveň potřeba konstatovat, že odvedla vynikající analýzu českého tisku – nejen deníků, ale i společensko-politických časopisů a odborných periodik. Díky systematickému rozboru došla k závěru, že deníky referují o běloruských událostech v podstatě jen v době „zásadních politických zvrátů“, zatímco v době „relativního klidu“ o Bělorusku téměř nepíší. Velkému zájmu se události v Bělorusku netěší ani ve společensko-politických časopisech, kde spíše až po roce 2006 autorka našla sporadické velmi kritické komentáře, ani v odborných časopisech, jež na vývoj událostí po schválení referenda nereagovala okamžitě. Přesto podle ní česká veřejnost i díky tisku vnímá Bělorusko jako zemi, kde se porušují lidská práva. V této souvislosti by, dle mého soudu, nebyla nezajímavá analýza hlavních českých televizních a rozhlasových zpravodajských kanálů, jež by nepochybně otázku ohlasu běloruských událostí obohatila.

Závěrem lze konstatovat, že Michala Drahovzalová předložila navzdory drobným výhradám, které mají spíše charakter doporučení pro další možné bádání, kompaktní a velmi dobře zargumentovanou bakalářskou práci. Prokázala schopnost analyzovat a interpretovat složitý vývoj a jeho ohlas v zemi, která patří díky svému vývoji k těm nejkomplicovanějším. Také stylistická a formální stránka práce dosahuje vysoké úrovně, stejně jako dobře zpracovaný poznámkový aparát. Bakalářská práce Michaly Drahovzalové patří k velmi kvalitním studentským počínům a jako takovou ji doporučuji k obhajobě a hodnotím klasifikačním stupněm **v ý b o r n ě**.

V Liberci 27. srpna 2012

PhDr. Stanislav Tumis, M. A., Ph.D.

Ústav východoevropských studií, FF UK Praha